

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. XVII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

- 7 *Qui bastardi.*
 8 *Matrimonium ad Thalac, & ad Mor-
 ganicam.*
 9 *De varijs nominibus illegitimorū apud
 Græcos.*
 10 *Pœne illicitarum nuptiarum.*
 11 *Diuersæ illegitimorum conditiones.*

CAP. XVII.

DE Nothis maius quoq; du-
 biū est, quinam hi propriè
 sint, varièq; de his proditū
 reperimus. Io. And. eos ef-
 se dixit, qui ex adulterio
 nati sunt. *a* Isidorus, *b* illos qui ex matre
 ignobili, patre verò illustri. Hostiensis, *c*
 hos qui ex incestu, quasi ex nota, id est af-
 fine & cōsanguinea. Alciatus, *d* eos qui ex
 ancillis aut meretricibus, quæ propè ad
 concubinarum similitudinem accedunt.
 Ripa, *e* illos qui sunt vulgò expositi, qui
 vt plurimū parentum notitiam non ha-
 bent, vt sit *κῆλα ἀντίπαρ* dictum. Non
 nulli, omnes qui ex quolibet dānato coi-
 tu, quasi ex nota & infamia orti. Alij alia,
 & lōgè diuersa tradidē. Ego Nothi ver-
 bum (quod & oēs vel tantūm literis tincti
 norunt præter Isidorū, & eius farina cæ-
 teros) Græcam dictionem esse scio, quæ

a Gl. c. nisi. §.
 personæ, de
 re nunc.
b Lib. ety-
 mol. ii.
c In sum. de
 consang.
d Paterg. 4.
e 5.
e 1. ex facto.
 §. si quis roga-
 tus, ad Tre-
 bell. nu. 5.

a lib. 3. ca. 8.

b Auth. de
Nothis alijs.
quib. mod. na
tu. iui.c Authen. §.
si quis autem
defunctus.

d d. Aut. §. si.

e §. οὐδ' ἴα

φερόμε' α

§. τελευ

ταίον.

adhuc nec latinū nomen inuenit, vt **Quin**
tilianus ait, *a* illamq; in Pandectarum li-
bris, nullo quod meminerim in loco vsur-
patam. Cū autem Iustinianus suas con-
stitutiones, quæ *εαπα* dicuntur, **Græco**
sermone cōscripssisset, primus in Iure *τῶν*
νόθων mentionem fecit, *b* qua voce dein-
de nostri Iuris interpretes sapiūs vti cœ-
perunt. Verū quo sensu hæc à Iustinia-
no fuerit accepta, ego in hoc ab Alciato &
ceteris lōgè dissentio. Alciatus enim No-
thos eos intelligēdos tradidit, qui ex scor-
tis suscepti sunt, vbi mater nō adedō custo-
dita fuit, qui apud nos Spurij dici solent.
Ego verò, quos Nothos Iustinianus vocat,
eos proculdubiō esse puto, qui verè &
propriè apud nos sunt naturales, quod
multis ex locis ex illa constitutione appa-
ret, sed ex eo maximè, quod scimus id a-
gere Iustinianum ibi, vt naturales tantūm
filios agnoscat, eos, inquam naturales, qui
ex vero & iusto prodierunt concubinato,
c ceteros enim qui non huiusmodi fue-
rint, ita vt naturalium nomine digni non
sint, quosunque penitus excludit. *d*
Quod si de his loquens, quibus tantūm
tale vult commodum impartiri, Nothos
illos appellat, *e* cur dubitamus quin tali
vocabulo de veris naturalibus, non spu-
rijs senserit, cū inter eos differentiam
maxi-

a §.ultima.d.
Authent. & §.

maximam constituat? a Nec quicquam
refert, quod de duplici filiorum genere
mentionem facere videatur, & vtrunque
agnoscere, φυσικὸς scilicet & νόθος, qua-

ταῦτα
ἡμιν.

- 3 si φυσικοὶ naturales sint, νόθοι verò Spu-
rij, vt Alciatus ait. Nam sciendum est, ver-
bum φυσικός, pro eo quod nos natura-
lem filium dicimus, Græcum non esse,
nec vsquam apud Græcum vllum autho-
rem in hac significatione reperiri, sed ita
à Iustiniano compositum, vt ex eo faci-
lius Nothi significatio percipi posset, qua-
lia & multa tam sæpè apud eum huiusmo-
di legimus, quæ Græci idiomatis non
sunt, quamuis Græcè conscripta, vt φι-
σεκομίσσον, πραιτωρ, ὁ δὲ δινάξ θ', κοδι-
κίλλος, & similia verba, quæ Græci ho-
mines nec somniarūt vnquam. Voluit is
igitur duplici vocabulo idem euidentiùs
significare, & vtrunque eodem sensu ac-
cepit, fortè ne qua dubitatio superesset, vt
alibi dicitur, b quod & inde patet, quia
in eadem periodo, sermonistq³ continua-
tione, quem modò νόθον appellauit, eun-
dem & φυσικόν deinde vocat. c Quod si
nemo dubitat, quin verbo φυσικὸς natu-
rales propriè significauerit, quantò ma-
gis hoc & de Notho dicendum est, cùm &
constitutionem ipsam περὶ νόθων inscri-
pserit, & eam ita exordiat. τὸ τῶν νό-

b l. i. §. sed
sciendum, de
edil. edic.c §. de nepo-
tibus. vers. in
quib. in Græc.
exemplar. c.
ἐφ' ὧν δὲ
θεμάτων.

a s. si verò
is qui solum-
modo. In Græ.
ἐπὶ τοῖς
ὁ μόνω φυ-
σικῶν παί-
δων.

θων ἀνόμαλ' ἢ ζωαίων νομοθεσία & c. nec
nisi post dimidium planè illius, ἢ φυσι-
κῶν mentionem faciat, a intereaq; semper
Nothos appellauerit eos, quibus & vult
subuenire, & quos per subsequens matri-
monium, vel per oblationē principi, vel
Curia, legitimorum iura adipisci sancit,
& tamen, quin eo in loco de naturalibus
propriè intellexerit, ridiculum est dubi-
tare. Haloander quidem in verbis latinè
vertendis, multò plus, quàm in Imperato-
ris mète percipienda sollicitus, nihil inter
naturalē & Spuriū putauit interessē, sed
verbo φυσικοῖς nunc spurios, nunc natu-
rales reddidit, quod idem & in Notho fe-
cit, quare nihil potest dici à Iustiniani mē-
te alienius, qui & in pluribus suis consti-
tutionibus, b & in ea hoc maximè contē-
dit, vt naturalibus tantūm prospiciat, spu-
rijs verò nec alimenta quidem concedat.
c Iam verò nec huic mea sententiæ, verbi
ipsius Nothi, repugnat significatio, cū
eo nomine comprehendatur, vt tradidit
Pollux, d quicumque ortus est ἐκ ξένου
παλλακίδος, hoc est, ex peregrina siue cō-
cubina. Et Hesychius interpretatur, νοθο-
γεννῆτα, liberos, μὴ γνησίους. sed ex scor-
to, aut amica, aut serua, aut cōcubina sus-
ceptos. Satis autem est, vel aliquam ex his
significationem, ad naturales propriè, hoc
est,

b Aut. de tri-
en. & semis. s.
considerem.
& quib. mod.
nat. leg. & s.
fin.
c s. pen. & si.
d. Auth. quib.
mod. nat. sui.
d lib. 3.

est, ex concubina natos, refertur posse, licet alia latius deinde pateant, facile enim hanc Iustiniani mentem fuisse, ex constitutionis contextu deprehendimus, fuitq; hoc omnino necessarium, ut cum ipso Græco sermone illud esset expressurus, ad quod ij præcipuum & appositum verbū non habet, eo vocabulo vteretur, quo idē significaret, quamvis & alijs modis apud eos id quandoq; usurparetur, nec. n. nego solere eos, Spurijs nostros, Nothos nūcupare, cum eo nomine quicquid non verū & legitimum est, appellent. Quæ quidem omnia & Innocentij Pontif. autoritate adiuuantur, *a* qui cum Nothos & Manzeres nominasset, naturales deinde & Spurijs subiecit, quasi Nothi verbum ad naturales, & Manzeris ad Spurijs esset referendum, quod & Præpos. alibi tradidit, *b* mihiq; huic sententiæ videtur aptissimum.

a c. nisi. §. per
sonæ, de renū.

b c. per vene
rabi. qui fil.
leg. col. 9.

⁶ Quidam etiā sunt, quos Hybridæ antiqui vocauere, propriè quidem semifera animalia, ut sues, ex fero & domestico sue progenitos, aut canes natos ex venatico & gregario, sed & ad homines transfertur, ut de C. Antonio Ciceronis collega in consulatu dictum est. *c* Atque ideo qui ex imparibus parentibus nascuntur, Hybridæ vocantur à nonnullis, quod

c Plin. lib. 1.
cap. 61.

quod nomen etiam illegitimis attribui solet.

7 Ultimum est Bastardi nomen quo vulgò pro omnibus illegitimè natis utimur, cuiuscunque generis, tamen Accursius & Decius de Naturalibus tantum id videantur accepisse. *a* Sed communis usus loquendi in contrarium est. vulgaritè sermone omnes non legitimè ortos, solemus Bastardos nuncupare, *b* ut omnibus patet. Sunt etiam præter hos quidam alij filij, qui legitimè quidem propriè non videntur, sed nec quoque inter illegitimos referendi, quales sunt hi, qui ex matrimonio, quod ad Thalac dicitur, orti sunt, 8 quod matrimonium quoddam est arbitrium, ut scilicet cum marito placuerit, dirimatur, qui mos coniugij in partibus Orientalibus servari dicitur. *c* Sicuti & illud aliud est, quod ad Morganicam contractum fertur, *d* ex quo nati filij legitimi quidem vocantur, sed tamen certum est, non omnia illos legitimorum filiorum iura obtinere. *e* Et quamvis de ijs qui ad Thalac nati sunt, referat post Angelum Severinus, *f* olim ex facto, eos Venetijs illegitimos fuisse iudicatos, ego tamen has quaestiones in præsentia omitto, cum de filijs iure tantum Romanorum legitimis & illegitimis disputare nobis sit propositum.

a Gl. Rub. de concub. & l. si. C. de natu. lib. Dec. cõf. 433. num. 14. *b* Præpos. d. c. pervene. a. bi. col. 7.

c Caccial. l. si qua. C. ad Offic. col. 3. *d* De fil. nat. ex matr. ad Morg. In vñb. feud. *e* c. r. in fin. cod. tit. *f* Caccial. d. l. si qua.

positum, aliasq; dixerimus, a plurimum a cap. 3.
 in hac re gentium moribus esse deferendum, cum verum id matrimonium apud omnes habeatur, quod ex vniuscuiusq; populi ritu & legibus celebratum est, quamuis apud nos secus videatur. *b* Habent ^{b arg. c. quæto, de diuort.} & Græci varia nomina illegitimorum filiorum, quale in primis est *Νόθος*, de quo modò egimus, *Σκόλε*, id est, *ὅκ λαθραίας μίξεως*, secundum Suidam, vel *ὁ τὸν πατέρα ἀγνοῶν*, secundum Homeri interpretationem *Μητρόφει*, *ὁ ἐκ ξένης μη* c Iliad. 2.
τρὸς, Παρθένου, *ὁ ἐκ τῆς παρθένου δοκέσσης*, *Εἰπίκτου*, qui plerumq; pro adoptiuo, sed & quandoq; pro subdititio filio accipitur, quem aliquis vt sui ignarus, nutrit cum tamē alienus sit. Est & *ἐποβολιμαῖος*, qui eodem sensu capitur, pro supposititio, quamuis hi duo, scilicet *ἑποποιῖται*, & *ἐποβολιμαῖος*, possint quandoq; legitimis esse natalibus orti, quia tamen quoad eum, qui pater creditur, veri non sunt filij, propterea videntur quodam modo illius esse Nothi, vnde & generaliter pro Nothis quandoque hæc duo nomina vsurpantur. Solent quoq; & *ἀπαύτορες* omnes hi illegitimi dici, id est, sine patre, filij. *d* His autē ^{d s. si aduersus. Inst. de nupt.} omnibus contraria sunt, *Γνήσιος καὶ ἰθαγενής*, *οἱ ἐκ νομίμων γάμων*, vt Iulius Pol-

a lib. 3. ca. 2.

lux tradidit. *a* Sed & præter hæc variâ nomina, quæ illegitimè natis à Iure constituta sunt, variæ etiam pœnæ unicuique ex illis illicitis coniunctionibus, vnde tales procreantur liberi, decretæ fuere, & quædam capitali, aliæ leuiori supplicio mulctari solent, prout parentum quoq; libido in ijs cōcipiendis quandoq; turpior & effusior, quādoq; verò remissior, & paulò tolerabilior potuit videri. Vnde & non defuerunt, qui iustum tractatum hoc argumēto ediderint, quæ scilicet pœna quilibet illicitus coitus sit vindicandus, *b* quod & interpretes alij varijs in locis disputarunt, *c* & nos ideo in præsentī hoc labore leuarunt, quòd hæc ab ijs latissimè sunt pertractata. Sanè inter hos illegitimos, vt & antea dicebamus, quidam præ cæteris nequiores & odiosiores haberi solent, sicuti & concubitus ille, vnde ipsi profecti sunt, turpior & grauior iudicatus est. Adulterij enim crimen vincit for-

b Paul. Gril.
tract. de poen.
omnif. coit⁹.

c Doct. c. at si
clericus, de iudi.
& Insti. de
publ. iud.

d c. adulterij.
32. q. 7.

e c. causam,
de proba. nu.
7.

nicationem, sed vincitur ab incestu, *d* sicuti & in incestu quidam gradus considerari possunt alijs detestabiliores, vt cum sorore, matre, nouerca, quàm cum alijs cōsanguineis. Hinc dicebat Bald. de varijs vitæ generib. loquens: *e* In virginitate viuere nos gloriosè, in vera viduitate castè, in matrimonio pudicè, in concubinato impu-

impudicè, licet tolerabiliter, in stupro dam-
nabiliter, in adulterio damnabiliùs, in
incestu dumnabilissimè.

VNDE DICTI NATURA-
les, Spuriij, Vulgo concepti,
Nothi, Bastardi.

- 1 *Illegitimi non dicuntur naturales.*
- 2 *Naturales pro iustis filijs.*
- 3 *Spuriij etymologia. & num. 5.*
- 4 *Spurius apud veteres loco prænominis.*
- 6 *Nothus qui, & an idem cum Spurio.*
- 7 *Vnde dicti Nothi.*
- 8 *Bastardi unde.*

C A P. XVIII.

Naturalium nomen inde di-
ctum suprà tradidimus,
quòd filij hi à sola natura
geniti sint, à Iure nec rece-
pti, nec reiecti. a Cæteri-
nim qui ex alijs illegitimis

a c. fi. 32. q. 4.
l. 3. de concu.

congressibus oriuntur, cùm sola cõcupi-
scentia, atq; libidine in lucè prodeant, di-
gni non fuerūt, qui à natura denominarẽ-
tur, quum suæ procreationi communem
nò habuissent. Verbum quidẽ ipsum, v-
ti Iuriscõsultis nostris quàm maximè in
vfu,

b §. fin. Auth.
qui. mod. nat.
effi. sui.